

УРАС Вх. № 497/19.09.2018

СТАНОВИЩЕ

Тема на дисертационен труд „Методика за психо-физическа подготовка на ученици за оцеляване в кризисни ситуации чрез занимания със спорт“ за получаване на образователна и научна степен „Доктор“ по докторска програма Теория и методология на спортната наука, професионално направление 7.6. Спорт

Автор на дисертационния труд: Андрей Георгиев Шалев
Научен ръководител: проф. Красимир Петков, ДН
Становище от –доц. Сашо Панчев Йорданов, доктор

Представеният за становище дисертационен труд е разработен в обем от 137 страници, онагледен с 31 таблици и 28 фигури и за написването му са използвани 98 литературни източника.

Изработването на надежден модел и методика за формиране на адекватна готовност за оцеляване в екстремални ситуации изисква задълбочено познаване на теорията и методологичните основи на изследвания проблем.

В тази връзка авторът още в началото аргументирано ни насочва към актуалността на изследването си и разкрива основните понятия за: криза, кризисна ситуация, отчитайки техните основни фактори – опасност и трудност, характера и въздействието на кризисните ситуации и начините за адекватни действия за оцеляване в различните такива.

По голяма част от известната ни специализирана литература и ръководства по въпросите за оцеляване на човека засяга тематика за оцеляване в дивата природа, и проблеми повече свързани с така нареченото „Правилото на седемте“, а именно: жегата и студ, жажда, глад, умора, отегчение и самота, страх и тревожност, болка и нараняване, както и седемте основни умения за оцеляване: палене на огън, изготвяне на подслон, намиране на вода, осигуряване на храна, сигнализиране и оказване на първа медицинска помощ.

Известни са фактите обаче, че с най-големи опасности в ежедневието си човек се сблъсква в социалната среда. В съвременния свят, човек има все

по-големи свободи, но не се сбъднаха очакванията на хората за по-сигурен живот. Агресията се разпростира от света на малкото дете и индивида до колективните изблици на насилие.

Интересно е да се отбележи, че проучвайки хрониката на полицейските масиви става ясно, че само за първите 10 дни от месец септември са извършени: 350 леки ПТП с МПС, 31 тежки ПТП с пешеходци, грабежи с побой 13, телефонни измами 12, улични побои 8 и т.н..

Изхождайки от гореизложеното можем да си представим колко уязвими са децата в тази среда. Затова адмираiram високо работата на докторанта по този така актуален научно-приложен проблем.

Разбирайки добре специфичната материя по темата авторът още от увода компетентно ни насочва в проблемите на психо-физическото оцеляване на човека в различните кризисни ситуации като особено значим проблем на обществото. Известен е фактът, че в национален план такова обучение се води само в специализираните служби за сигурност и все още не се обръща необходимото внимание за подготовка на населението за действия в кризисни ситуации.

Със своята теоретическа, практическа, педагогическа, научно-приложна и експертна дейност, докторантът в последователна и логична връзка представя теоретичните основи на изследвания научно-приложен проблем. Направена е характеристика за оцеляване в кризисни ситуации и е изложена структурата на готовността за оцеляване в двете основни структури психическа и физическа готовност. Много задълбочено и във връзка с темата са разработени възможностите за формиране на психофизическа готовност за оцеляване, чрез средствата и методите на физическото възпитание и спорта. Авторът представя модел за основните методи за психофизическа подготовка като са включени много разнообразни форми за подготовка, включително разнообразни психофизически тестове за оцеляване на ученици в планински условия при изпълнение на различни задачи. В края на първа глава правилно е изведена работната хипотеза.

Положителна оценка заслужава и втората глава на дисертацията, където целта и задачите са ясно дефинирани. Подбраният контингент от изследвани ученици е разделен в две групи – експериментална група, която тренира 3 пъти седмично бойното изкуство кунг фу, и контролна, която не практикува даден вид спорт. Приложена е комплексна методика от различни теоретични

методи, както и методи за измерване на показатели за физическа и психическа готовност на изследваните ученици с включени надеждни тестове за оценка.

Всички тестове са добре описани, но не са дадени в методиката за подготовка упражненията с които се развиват отделните физически качества, като се споменава, че това се случва в занятията по кунг фу.

Резултатите от изследването преди и след прилагането на експеримента са обработени чрез математико-статистически методи. Цялото изследване е проведено в дълъг период от време - 4 г. и при много добра организация.

Много добра оценка заслужава и третата глава, където първо се анализират резултатите от анкетното проучване. Много ефективно е приложен първо въпросник за самооценка, а след това и за оценка за индивидуалните знания по същите казуси за действия и оцеляване в различни рискови ситуации, откъдето се вижда от една страна липсата на знания и от друга, ефективността от прилагане на обучение. Анкетното проучване обхваща както въпроси за действия при природни бедствия, така също и при рискови ситуации в социалната среда, тоест причинени от човека. Това дава престава за цялостното състояние за готовност на учениците за действия в критични ситуации. Високата самооценка при отговорите в началото авторът предполага, че се дължи на тинейджърската възраст, а при експерименталната група въпреки по-високото самочувствие в края на експеримента, демонстрират знания и дават голям процент правилни отговори за адекватни действия за оцеляване в рискови ситуации. Това се обяснява с положителното въздействие от приложената психофизическа подготовка на учениците от експерименталната група. Установява се подобряване на психофизическата готовност при ученици за действия в бедствени ситуации и при рискове в социалната среда вследствие на приложената методика.

При обобщението на аналитичната част на дисертацията може да се твърди, че Андрей Шалев умее да анализира и разкрива закономерности.

Като резултат от направения теоретичен анализ и обобщения са направени 5 извода и 3 препоръки за практиката.

Дисертацията има определени научни приноси. Обогатени са теорията за екстремални ситуации и формирането на готовност за действия и оцеляване в рискови ситуации.

Разработена е методика за психофизическа подготовка на ученици за действия и оцеляване в кризисни ситуации. Методиката успешно е приложена в занятия по кунг фу, като експериментално се доказва, че методиката е ефективна. В нея са включени психически и двигателни упражнения и методи за въздействие, както и техники за релаксиране.

Доказването, че в процеса на стандартни тренировки по даден вид бойно изкуство се откриват положителни възможности за включване на определени психофизически средства има значим научен принос. Формира се психофизическа готовност за действия и оцеляване, както при бедствия причинени от природата, така и при критични ситуации, в социалната среда, където съвременния човек и най-вече децата срещат най-често трудности и проблеми.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Дисертационният труд на тема: „Методика на психофизическа подготовка на ученици за оцеляване в кризисни ситуации чрез занимания със спорт“ е научна разработка с значими приноси за теорията и практиката. Проведено е ефективно научно изследване за формиране на психофизическа готовност на ученици за действие и оцеляване в кризисни ситуации чрез занимания със спорт.

Докторантът Андрей Шалев демонстрира задълбочени познания по теорията на кризисните ситуации за оцеляване при природни бедствия и при рискови ситуации в социалната среда. Умее да организира и провежда експериментално изследване и да обработва резултати от научни изследвания, чрез математико-статистически методи, и задълбочено да ги анализира.

С увереност предлагам на уважаемото Научно жури да му бъде присъдена образователна и научна степен „Доктор“ в професионално направление 7.6. спорт.

18.09. 2018 г
гр. София

Изготвил становище..

доц. С. Йорданов, доктор

Сп. 2 33110